

VSEBINA:

- STRAN 2: Delavce potrebujemo
STRAN 3: Tudi potrošnik bo odločal
STRAN 4: Srečanja — Poudarek izobraževanju
STRAN 6: Za okroglo mizo — Druga plat medalje
STRAN 8: Kaj se dogaja na šentviški gimnaziji?
STRAN 9: Kmetje, ki kruh kupujejo
STRAN 10: Pri prijateljih na Kozjanskem
STRAN 12: Kmetijstvo — Premalo sredstev
STRAN 14: Umetnost med stroji
STRAN 15: Nagradna križanka

KS: SAMOUPRAVNI ODNOSI, NE OBLAST

Piše: Milan Kučan, sekretar IO RK SZDL

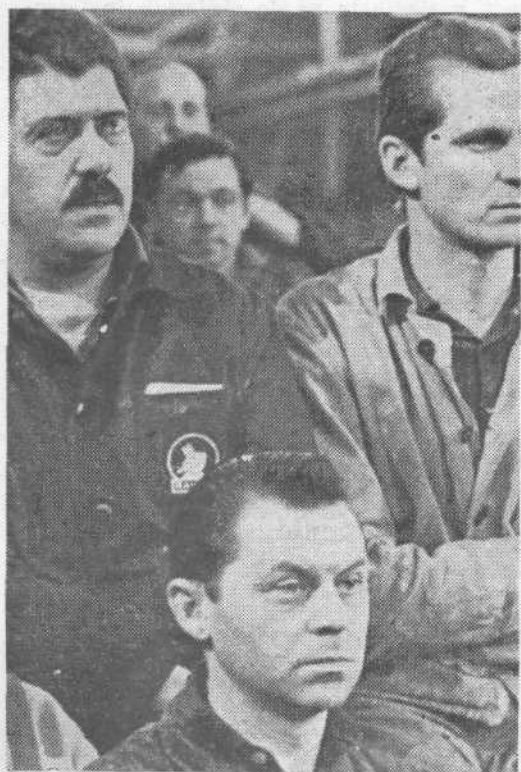
Veliko in obsežno, pred nekaj leti začeto delo pri razvijanju in dopolnjevanju našega ustavnega sistema bo, formalno gledano, v prihodnjih tednih sklenjeno. Sprejeti bosta novi besedili zvezne in republiške ustave, s katerima smo se pred meseci seznanili in ju sooblikovali v javni razpravi. Vemo pa, da se s samim sprejemom nove ustave v življenju, v vsakodnevni odnosih njena vsebina, načela in smotri še ne bodo uresničevali, ne bodo še postali način našega življenja. Za to, da bi delovni človek, povezan z drugimi delavci v združenem delu, v celoti zagospodaril nad pogoji, sredstvi in sadovi svojega dela in da bi neposredno izvrševal funkcije oblasti ter upravljanja z drugimi družbenimi zadevami v družbenopolitičnih skupnostih preko skupščin družbenopolitičnih skupnosti kot izvoljenih in zamenljivih delegacij v samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih organizacijah, bo potrebno še veliko napornega in ustvarjalnega dela.

Sedaj smo neposredno pred prehodom v novo ustavno obdobje. Pripravljamo se na volitve, na izvolitev delegacij in delegatov. Smo sredi akcije za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela, oziroma

za organiziranje delovnih organizacij v skladu z načeli, ki jih poznamo že od sprejetja ustavnih dopolnil naprej. Reorganizirajo se obstoječe in ustanavljajo nekatere nove samoupravne interesne skupnosti. To so skupaj s krajevnimi skupnostmi institucionalni temelji, na katerih je zgrajen naš novi ustavni sistem.

Krajevna skupnost kot posebna temeljna samoupravna skupnost ima z vidika uveljavljanja samoupravnega družbenoekonomskega položaja delovnega človeka in za delovanje novega ustavnega sistema nasploh poseben pomen. Po ustavni zamisli to ni več oblika decentralizirane občinske oblasti ali zgolj skupnost prebivalcev določenega kraja oziroma območja, ampak presečišče številnih življenjskih, ekonomskih in drugih interesov prebivalcev ter številnih delovnih in drugih organizacij, ki so tako ali drugače povezane z njimi in njihovimi interesi ter hkrati samoupravni okvir za njihovo uresničevanje. Z urejanjem smo tistih vprašanj, ki so povezana z razvojem naselja in medsebojnimi odnosi v naselju ter zadovoljevanjem komunalnih in drugih vsakodnevni potreb se »delokrog«

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

krajevne skupnosti močno razširja, na otroško varstvo, vzgojo in izobraževanje pa vse do gospodarjenja s prostorom, družbene samozaščite in splošnega ljudskega odpora. V krajevni skupnosti delovni ljudje potemtakem uresničujejo velik del najpomembnejših skupnih interesov in potreb, bodisi z neposrednim odločanjem v sami krajevni skupnosti ali pa s sodelovanjem prek svojih delegacij oziroma delegatov pri odločanju o tistih skupnih vprašanjih, ki so širšega pomena, v občinah in drugih družbenopolitičnih skupnostih, pa tudi v samoupravnih interesnih skupnostih. Zato ustava tudi pravi, da je pravica in dolžnost delovnih ljudi v naselju, da se zaradi zadovoljevanja določenih skupnih interesov in potreb samoupravno organizirajo v krajevno skupnost.

Razumljivo je, da je tako opredeljena krajevna skupnost lahko le skupnost ne le delovnih ljudi in občanov, ki na njenem območju živijo, ampak tudi skupnost, v katero se povezujejo delovne skupnosti temeljnih organizacij združenega dela in drugih samostojnih skupnosti in organizacij, ki delujejo na območju te krajevne skupnosti, pa tudi tistih organizacij, ki s svojo dejavnostjo zagotavljajo zadovoljevanje določenih skupnih potreb delovnih ljudi v tej skupnosti (npr. komunalne in druge organizacije). Posebej so kot element krajevne skupnosti poudarjena tudi društva in družbene organizacije. Interesi, zahteve in potrebe delovnih ljudi v vseh teh oblikah samoupravnega povezovanja se srečujejo, soočajo in razrešujejo v konkretno opredeljeni krajevni skupnosti in je zato tudi prirodno, da skupaj sodelujejo v odločanju o tem, kakšna naj bo ta skupnost, kakšni naj bodo odnosi znotraj nje, kakšna naj bo vsebina njenih razvojnih programov in konkretnih nalog in kako zagotoviti ter združevati sredstva za uresničitev teh skupnih nalog.

Samo iz takšne opredelitve krajevne skupnosti je možno razumeti tudi načelo samoupravnega financiranja skupnih potreb delovnih ljudi v krajevni skupnosti, ki znatno razširja dosedanje »zanesljivo«, čeprav dostikrat zelo skromno financiranje krajevne skupnosti iz občinskega proračuna. Težišče se prenaša na vzpostavljane novih odnosov samoupravnega sporazumevanja med delovnimi ljudmi v krajevni skupnosti in delovnimi skupnostmi, ki smo jih že omenili, ki bodisi delajo na območju njihove krajevne skupnosti, bodisi njihovi delavci obnavljajo svoje življenjske in delovne sposobnosti v tej krajevni skupnosti, ker v njej živijo, ali pa opravljajo dejavnost, s katero zadovoljujejo skupne potrebe delovnih ljudi v krajevni skupnosti. S temi odnosi se oblikuje dogovor o programu krajevne skupnosti in sredstvih, ki so potrebna za njegovo uresničitev, brez odvisnosti od dobre volje občinskih mož ali direktorjev in neodvisno od konkretnih možnosti občinskega proračuna. Tak način samoupravnega dogovarjanja je tudi pogoj, da se krajevna skupnost razvije v dejansko samoupravno skupnost.

Po vsebini gre torej v krajevni skupnosti za nove, bistveno drugačne, bogatejše in celovitejše odnose. Ti odnosi so taki, da pretvarjajo krajevno skupnost dejansko v sosesko, v skupnost s skupnimi družbeno-ekonomskimi interesi vzajemno povezanih delovnih ljudi. Vzpostavljane takih odnosov pa ne bo enostavno in ne bo uresničeno brez težav, nerazumevanj, pa tudi odporov. V bistvu to ni nič lažja naloga kot je naloga konstituiranja temeljnih organizacij združenega dela. Tudi tu se bodo morale zelo angažirati družbenopolitične organizacije, predvsem Socialistična zveza, komunisti, pa tudi vsak od nas, ki smo del krajevne skupnosti.

AKTUALNI KOMENTAR

Delavce potrebujemo

Območje ljubljanskega Komunalnega zavoda za zaposlovanje delavcev pokriva precejšnji del osrednje Slovenije. Prav zato so njegove potrebe po delavcih izredno velike. Ker si vseh teh delavcev zavod ne more zagotoviti sam, mora računati na velik priliv kadrov od drugod.

Delavci se iz tujine vračajo v zelo majhnem številu zlasti zaradi razlik v osebnih dohodkih, nerešenih možnostih za pridobivanje stanovanj in končno zaradi carinskih predpisov, ki tudi zavirajo vračanje delovne sile.

V letu 1973 je odšlo iz Slovenije v tujino novih 6.000 delavcev, od tega 30 do 35 odstotkov strokovno usposobljenih.

Pristojne institucije so si ob problemu odhoda naše delovne sile v tujino zadale nalogo — ukrepati. In kako pričeti?

Sredi decembra začno vsako leto prihajati v domovino množice zdomcev. Okrog 21. decembra je obisk največji, saj s tem dnem večina velikih tovarn v ZRN zapre vrata, ker se prično kolektivni dopusti.

Razgovori z zdomci, ki so jih ob tej priliki organizirale družbenopolitične organizacije, so pokazali, da večina delavcev ne želi delati v tujini, a je to pogojeno z ekonomsko-socialno problematiko teh ljudi.

Energetska kriza je pripomogla k temu, da se je v decembru v Zahodni Nemčiji povečalo število brezposelnih na 153.000. Skupno število brezposelnih je sedaj 485.000, kar znaša 2,2 odstotka gospodarsko aktivnega prebivalstva. Istočasno se je v decembru znižalo število prostih delovnih mest od več kot 400.000 na okrog 290.000. Iz podatkov je razvidno, da so tudi za dela, ki so jih do sedaj opravljali tuji delavci, dobili naslednike med samim nemškim prebivalstvom.

Tudi na Švedskem, v Avstriji, v Švici in drugod je zanimanje za tujo delovno silo pričelo pojenjavati. Veliko, v tujino namenjenih ljudi bo ostalo doma, precej pa se jih bo tudi vrnilo. S tem smo lahko zadovoljni vsi — od odsekov za narodno obrambo, do samih organizacij združenega dela.

Želimo, da delovni ljudje ostajajo doma. Se več; doma rabimo vse večje število delavcev. Vendar — ali smo sposobni nuditi delavcu vse to, zaradi česar odhaja, torej osebni dohodek, ki mu bo zagotavljal urejeno življenje in streho nad glavo?

Dobran Marinkov

Jožetu Gabrovšku v spomin

Sklonili smo glave in zabeležili nas je do dna srca. Strašni resnici nismo mogli verjeti, je ne doumeti, še manj pa, da bi jo lahko sprejeli.

Naš dobri Jože nas je tako nenadoma zapustil, sredi dela je omahnil in se zrušil. Surova roka krivične usode je pretrgala verigo tovarštva, ki jo je znal naš tovariš in prijatelj tako vneto kovati.

Pretreseni in z globoko bolečino v naši notranjosti smo se v soboto, 5. januarja 1974, poslavljali ob njegovem grobu na pokopališču v Dravljah. Ostali smo brez njega, brez njegove vnete besede, brez njegovega neumornega dela in predanosti, brez njegovega vzora, ki nas je toliko let hrabil, vodil in spodbujal. Praznina je zazijala med nami, naše misli pa se vračajo v preteklost, ki ji je Jože posvetil vse svoje življenje.

S svojim odgovornim delom med NOB je v komiteju KP na železnici in v I. kvartnem odboru OF v Šiški postavil na kocko svoje življenje. Pozneje je sprejel še dodatni nalogi: delo intendanta in tehnika železniških enot v Šiški ter komisarja Narodne zaščite v šišenskem rajonu. Okupatorju je prišla vest o njegovem delovanju kaj kmalu na uho in po aretaciji so ga obsodili najprej na smrt ter ga nato pomilostili na 25 let težke ječe. Trpel je v mnogih italijanskih zaporih in šele vdaja Italije mu je prinesla prostost. Toda užival jo je le mesec dni, saj so ga takoj nato odgnali v nemško taborišče, kjer je dočkal konec vojne.

V svobodni deželi je Jože Gabrovšek sprejemal dolžnost za dolžnostjo; od najvišjih mest v republiškem odboru in komiteju KP, v prosveti, v sindikatu pa do občinskih in terenskih odborov. Povsod je bil prisoten in povsod je njegova odločna beseda dajala poudarek resnici in ljubezni do ljudi, do svojega naroda. Ni minila prireditev brez njegovega sodelovanja, ni si bilo moč zamisliti organizacije brez njegovega truda. Utrl je pot nam, ki mu sledimo. Vzgojil je množico aktivistov, ki so ga posnemali, saj se je posebno zavzemal za mladino. Njegova dejanja so se bogato obrestovala, saj je s svojim čudovitim zgledom kot magnet pritegoval nase pionirje, mladince in vse nas. Težko je opisovati človeka, čigar ime bi morali pisati z velikimi, svetlečimi črkami. Vsaka beseda je prerevna, preskromna, da bi lahko zajela bistvo tega moža. Med prvimi je v občini Šiška prejel srebrno priznanje OF in prav tako njegova krajevna organizacija ZB NOV, ki jo je, poleg nešteti drugih dolžnosti, tako uspešno vodil. Za svoje delo med NOB in vse do njegove usodne ure je prejel mnogo visokih odlikovanj. Toda vse to naštevaje Jožeta ne more predstaviti v takšni luči, kot nam ga bodo ohranila naša srca, naše misli.

Odšel je od nas; prijatelj, sodelavec, znanec, vzor... Ne bomo ga več srečevali, kako z nepogrešljivo pipo v ustih hiti, se ustavi za besedo ali dve ter zopet hiti. Rad je delal, delo mu je pomenilo vse. S tem pa si je postavil spomenik, ki bo večno stal, še dolgo, dolgo potem, ko bodo rože na njegovem grobu že davno ovenele. Spomin nanj, na njegovo besedo, na njegovo delo, bo vedno živ; tako bo med nami tudi on, naš Jože!